

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

**ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА
ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ МІСТА**

Методичні рекомендації
до виконання розрахунково-графічної роботи
з дисципліни «Просторове планування міст»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 052 «Політичний менеджмент»

Київ 2025

ББК 85.118

П79

Укладачі: М. М. Дьомін, д-р арх., професор,
Т. О. Шилова, канд. техн. наук, доцент,
Р. М. Тригуб, канд. техн. наук, доцент,
О. О. Михайлик, канд. техн. наук, асистентка,
О. Д. Міщенко, старш. викладач,
О. М. Петруня, асистентка

Рецензент О. І. Сингаївська, д-р арх., професор

Відповідальний за випуск О. В. Приймаченко, канд. техн. наук,
доцент, завідувач кафедри

*Затверджено на засіданні кафедри міського будівництва,
протокол № 3 від 24 листопада 2024 року.*

В авторській редакції.

Функціонально-планувальна організація території міста

П79 [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання
розрахунково-графічної роботи / уклад. : М. М. Дьомін та ін. – Київ :
КНУБА, 2025. – 24 с.

Містять основні рекомендації щодо виконання розрахунково-
практичної роботи: аналіз та розрахунок прибудинкової ділянки
житлового будинку, аналіз функціонально-планувальної організації
мікрорайону, розрахунок функціональних територій та основних
показників населеного пункту.

Призначено для здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти спеціальності 052 «Політичний менеджмент».

© КНУБА, 2025

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ.....	5
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РГР.....	6
ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РГР.....	7
ЗАВДАННЯ 1. АНАЛІЗ ТА РОЗРАХУНОК ПРИБУДИНКОВОЇ ДІЛЯНКИ ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ.....	8
ГРАФІЧНА ЧАСТИНА ЗАВДАННЯ.....	8
ЗАВДАННЯ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МІКРОРАЙОНУ.....	8
ЗАВДАННЯ 3. РОЗРАХУНОК ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ.....	11
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	20
ДОДАТОК.....	21

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Розрахунково-графічна робота «Функціонально-планувальна організація території міста» виконується з метою закріплення теоретичних положень лекційного курсу, здобуття навичок використання нормативної та фахової літератури, засвоєння основ містобудівного проєктування в процесі виконання практичної роботи, що полягає в аналізі та розрахунку прибудинкової ділянки житлового будинку, аналізі функціонально-планувальної організації мікрорайону, розрахунку функціональних територій та основних показників населеного пункту - формування вміння та навичок користування нормативною і фаховою літературою.

Метою містобудівного проєктування є створення сприятливого середовища життєдіяльності населення (територіальної громади), в якому якнайкраще будуть задовольнятися вітальні, соціальні та духові потреби всіх мешканців населеного пункту та зони його впливу (приміська зона) в умовах природних, штучних та екологічних обмежень.

Містобудування (містобудівна діяльність) [1, стаття 1] - це цілеспрямована діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадян, об'єднань громадян по створенню та підтриманню повноцінного життєвого середовища, яка включає прогнозування розвитку населених пунктів і територій, планування, забудову та інше використання територій, проєктування, будівництво об'єктів містобудування, спорудження інших об'єктів, реконструкцію історичних населених пунктів при збереженні традиційного характеру середовища, реставрацію та реабілітацію об'єктів культурної спадщини, створення інженерної та транспортної інфраструктури.

У Законі України «Про регулювання містобудівної діяльності» [2, стаття 1] зазначено, що генеральний план населеного пункту – це містобудівна документація, яка визначає принципові вирішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території населеного пункту на місцевому рівні, призначеної для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови населеного пункту. Містобудівна документація – затверджені текстові та графічні матеріали, якими регулюється планування, забудова та інше використання територій.

ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

- **архітектурно-планувальна структура** – просторове розміщення магістральної вулично-дорожньої мережі і прилеглих до неї громадських просторів (планувальний каркас населеного пункту), що в сукупності з вулицями та проїздами формують інфраструктуру транспортного, пішохідного й велосипедного руху;
- **виробничі території** – до виробничих відносяться території підприємств, об'єктів, комунальних підприємств та об'єктів транспортної інфраструктури, складської забудови, інноваційного розвитку (технопарки, індустріальні парки) в складі промислових зон, промислових районів, груп підприємств або підприємств, що розташовані окремо;
- **житловий район** – елемент соціально-планувальної структури сельбищної території, що обмежений загальноміськими та районними магістралями, природними та штучними об'єктами; він складається з декількох мікрорайонів, кварталів, комплексу об'єктів періодичного обслуговування та громадських просторів, озелених територій загального користування з радіусом доступності до 1500 м;
- **зелені насадження** – аналізується існуюча рослинність для створення необхідних площ зелених насаджень;
- **ландшафтно-рекреаційні** території складають мережу озелених ділянок та інших відкритих просторів різного призначення, розташованих як на території населених пунктів та приміських зон, так і на міжселенних територіях, в тому числі ландшафтних комплексів, рекреаційних зон, курортів та оздоровчих місцевостей, об'єктів культурної спадщини та туристичних зон, розподільних озелених смуг та інших об'єктів зеленого господарства;
- **мікрорайон** – первинний соціально-планувальний структурний елемент території населеного пункту, що обмежений магістральними та житловими вулицями, природними та штучними об'єктами, забезпечений повним комплексом установ і підприємств повсякденного обслуговування в межах радіусу пішохідної доступності ($R=500\text{м}$), а в умовах існуючої забудови не більше 300 м, тобто на відстані, яку людина в середньому може подолати пішки за 5-10 хв. [3, додаток Е.6];
- **містоутворююча група** – це є населення, що працює на підприємствах, економічна діяльність яких направлена на зовнішній та внутрішній ринки;
- **несамодіяльна група** – це неповнолітні та недієздатні мешканці;

- **обслуговуюча група** – це населення, яке працює на підприємствах, що виробляє товари та послуги, які споживаються всередині міста;
- **просторово-планувальна структура** - сукупність містобудівних принципів і методів створення матеріального середовища життєдіяльності людей (територіальних громад) в населених пунктах та системах розселення, яке має забезпечити оптимальні умови демографічного і соціального відтворення населення, соціального становлення та розвитку особистості, економічної діяльності в сфері матеріального виробництва, виробництва інформації та послуг, громадської, суспільно-політичної діяльності, розвитку культури та мистецтва;
- **сельбищна територія** – територія, що формується переважно у вигляді зон житлової та громадської забудови, озелених територій загального користування, а також інших функціональних елементів;
- **соціально-планувальна структура** – просторова локалізація центрів громадського обслуговування населення різних рівнів і зон їхнього впливу, що поділяються за рівнем обслуговування: повсякденного, періодичного та епізодичного;
- **функціонально-планувальна структура** – просторова модель пов'язаних між собою територій, призначених для розташування різних видів соціальної, виробничої, комунікаційної діяльності, рекреаційного та ландшафтного комплексу;
- **щільність населення** - відношення кількості населення до певної площі території.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Розрахунково-графічна робота складається з робочого зошиту, який повинен мати наступну структуру:

1. Титульний лист.
2. Завдання на розробку курсового проекту.
3. Зміст.
4. Завдання 1
5. Графічна частина
6. Завдання 2
7. Завдання 3
8. Висновки.
9. Перелік використаної літератури.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Визначення будинку та прибудинкової ділянки, що досліджується.

1. Заповнення таблиці загальних показників будівлі та прибудинкової ділянки.
2. Розрахунок основних показників прибудинкової ділянки та житлового будинку.
3. Порівняння основних показників прибудинкової ділянки та житлового будинку з нормативними показниками; висновок щодо відповідності існуючих показників прибудинкової ділянки та житлового будинку нормативним вимогам.
4. Графічне зображення карти-схеми ділянки дослідження з позначенням елементів благоустрою прибудинкової території.

Завдання 2. Визначення чисельності населення мікрорайону.

1. Розрахунок територіальних потреб - мережі культурно-побутового обслуговування (КПО) населення мікрорайону.
2. Розрахунок території житлової забудови.
3. Складання балансу території мікрорайону.

Завдання 3. Згідно з варіантом завдання, визначення чисельності населення міста.

1. Визначення площі зон сельбищної території.
2. Розрахунок площі виробничих територій.
3. Розрахунок площі ландшафтно-рекреаційної території.
4. Складання балансу території міста.
5. Заповнення таблиці Техніко-економічних показників.

Завдання 1.

АНАЛІЗ ТА РОЗРАХУНОК ПРИБУДИНКОВОЇ ДІЛЯНКИ ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ

Користуючись сайтами [Публічна кадастрова карта України](https://map.land.gov.ua/?cc=3400418.4455095367,6524227.553292642&z=16&l=kadastr&bl=ortho10k_all)
[https://map.land.gov.ua/?cc=3400418.4455095367,6524227.553292642&z=16](https://map.land.gov.ua/?cc=3400418.4455095367,6524227.553292642&z=16&l=kadastr&bl=ortho10k_all)
&l=kadastr&bl=ortho10k_all <https://www.municipal.kiev.ua/kiiev/> (див.
«Паспорт будинку»)

визначити будинок та прибудинкову територію для дослідження параметрів. Показники занести до таблиці.

Зробити розрахунки основних показників прибудинкової території та житлового будинку. Проаналізувати - чи відповідають існуючі показники нормативним вимогам. Розрахунки та висновки порівняння занести до таблиці.

ГРАФІЧНА ЧАСТИНА ЗАВДАННЯ

Додати карту-схему ділянки дослідження, де позначити елементи благоустрою прибудинкової території.

Завдання 2.

АНАЛІЗ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МІКРОРАЙОНУ

Площа мікрорайону з повним комплексом підприємств і закладів повсякденного обслуговування населення становить 20-50га і визначається в залежності від містобудівної організації та планувальної структури міста.

Щільність населення мікрорайону становить 150-450 осіб/га [3].

Пішохідна доступність об'єктів повсякденного обслуговування – 500 м.

Провести розрахунок мережі культурно-побутового обслуговування населення та визначити потребу у території для об'єктів культурно-побутового обслуговування та озеленення є наступною обов'язковою умовою, що впливає з фундаментальних принципів мікрорайонування, є забезпечення населення установами і підприємствами громадського

обслуговування мікрорайонного значення (повсякденного обслуговування).

До складу установ і підприємств обслуговування входять:

- заклади дошкільної освіти,
- заклади загальної середньої освіти,
- підприємства торгівлі,
- підприємства громадського харчування та приймальні пункти підприємств побутового обслуговування.

Містобудівні нормативи забезпеченості населення територією установ і підприємств обслуговування регламентують нормативні розміри території громадського використання та їх радіус обслуговування. Знаючи чисельність населення мікрорайону – K_n та розрахункову норму на 1000 мешканців, можна визначити потрібну місткість та площу установ повсякденного обслуговування мікрорайону та їхню кількість для території.

Заклади дошкільної освіти загального типу. Виходячи з перспективної демографічної структури населення, визначені питомі показники для дитячих дошкільних установ є наступні: 20 дітей 1-2 роки та 40 дітей 3-6 років на 1000 мешканців. Розрахунковий рівень забезпеченості дітей дошкільними установами загального типу приймається в межах 60% для дітей 1-2 років та 85% - 3-6 років відповідно. Площа для дитячих дошкільних установ приймається відповідно до кількості місць за Додатком Е 4 [3] ДБН.

Заклади загальної середньої освіти. Виходячи з перспективної демографічної структури населення, визначено питомі показники для середніх шкіл: 120 дітей на 1000 мешканців (приймається 100%-й рівень забезпеченості дітей до 15 років). Кількість учнів загальноосвітньої школи підбираємо з додатка Е.2 [3]. Площа території загальноосвітніх шкільних закладів приймається відповідно до кількості класів за Додатком Е 4 [3] ДБН, при умові що в одному класі навчається 21-28 учнів.

Підприємства торгівлі. До складу підприємств торгівлі мікрорайону включено магазини продовольчих і непродовольчих товарів. Потужність установ і підприємств визначається, виходячи з питомих показників із розрахунку торгівельної площі на 1000 осіб населення. Площа території підприємств торгівлі приймається відповідно Додатку Е 4 [3] ДБН.

Підприємства громадського харчування. Розрахунок території підприємства громадського харчування приймається з розрахунку 7 місць на 1000 осіб населення. Розміри ділянки території залежать від кількості місць і приймається відповідно Додатку Е 4 [3] ДБН. Об'єкти можуть розміщуватися об'єднано зі закладами торгівлі.

Підприємства побутового обслуговування. Розрахунок території підприємства побутового обслуговування приймаються з розрахунку 2 робочих місця на 1000 жителів. Площа земельної ділянки приймається на 1 робоче місце - 25-35 м². Об'єкти можуть розміщатися об'єднано зі закладами торгівлі.

Автостоянки постійного та тимчасового зберігання. До складу автостоянок постійного зберігання автомобілів входять наземні автостоянки відкритого чи закритого типу, гаражі, підземні автостоянки (паркінги). До складу автостоянок тимчасового зберігання автомобілів (гостьові) входять наземні автостоянки відкритого чи закритого типу або підземні автостоянки. Загальна кількість місць для збереження індивідуальних автомобілів приймається відповідно до розрахункової кількості квартир за Табл. 10.5 [3] ДБН.

Площа земельної ділянки приймається на одне машино-місце. Мінімальна необхідна площа конкретної ділянки (території) для постійного чи тимчасового зберігання автомобілів на відкритих автостоянках визначається, виходячи з норми 25 м² на розрахунковий автомобіль, а в гаражах - залежно від їхньої поверховості згідно з таблицею 1 [3].

Спортивні споруди та установи. До їх складу входять спортивні й фізкультурно-оздоровчі установи: спортивні зали, басейни, відкриті площинні або закриті спортивні споруди. Площа території спортивних споруд та установ приймається із розрахунку на 1000 осіб населення відповідно Додатку Е 2 [3] та Е 4 [3]. Радіус доступності - 500 м.

Зелені насадження: сади, сквери, бульвари та інші об'єкти ландшафтно-рекреаційні території загального користування. Приймаються з розрахунку 6 м²/особу згідно з п. 6.1.25 [3].

На території мікрорайону передбачено розміщення споруд комунального й господарсько-технічного призначення: котелен, бойлерних, трансформаторних підстанцій, майстерень, установ та складів житлово-комунального господарства (ЖЕО), аптек, пунктів прийому вторинної сировини тощо, які можуть бути вбудованими в житлові будинки.

Всі розрахунки складають баланс території та заносяться в зведену таблицю.

Завдання 3.

РОЗРАХУНОК ЧИСЕЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ МІСТА НА ПЕРСПЕКТИВУ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ПОТРЕБ

Населення міста за критерієм зайнятості може бути поділено на три групи: містоутворюючу, обслуговуючу, несамодіяльну. Від чисельності містоутворюючої групи, її питомої ваги в загальній кількості населення міста залежить чисельність населення міста на перспективу, що розраховується методом трудового балансу:

$$H = \frac{A \times 100}{100 - (B + B)},$$

де H – загальна чисельність населення міста, мешканців;

A – чисельність містоутворюючої групи, мешканців;

B – питома вага обслуговуючої групи, %;

B – питома вага несамодіяльного населення, %.

Кількість обслуговуючої групи населення не впливає на розвиток міст та є функцією від нього; її питома вага залежить від величини міста та демографічного складу його населення: для міст із населенням 100...250 тис. мешканців вона знаходиться в межах 18–23%. Питома вага групи несамодіяльного населення залежить від демографічного складу населення, стадії розвитку міста, природних умов його тощо і знаходиться в межах від 32–45%. Відповідно до чисельності населення визначають територіальні потреби окремих зон, для чого складають попередній баланс території міста.

У процесі містобудівного проектування визначаються основні території міста: сельбищна, виробнича, ландшафтно-рекреаційна (рис. 1). Функціонально-планувальна структура території населеного пункту формується шляхом відповідного розміщення характерних функціональних зон.

Рис. 1. Функціонально-планувальна структура території міста

В балансі розраховуються окремі функціональні зони в кожній з основних функціонально-планувальних територій міста.

Сельбищна територія включає зони житлової та громадської забудови, озеленені території загального та обмеженого користування, виробничі об'єкти за умови відсутності шкідливих викидів [3, п. 5.12]. Розміри елементів сельбищної території встановлюються на основі розрахунків, що належать мікрорайону.

1. Зона житлової забудови

Площа зони житлової забудови розраховується через щільність населення в мікрорайонах, що становить 150–450 осіб/га [3, п. 6.1.16]. В РГР

щільність населення приймається 300 осіб/га та розраховується за формулою:

$$S = \frac{H}{P},$$

де H – чисельність населення міста, осіб;

P – щільність населення, осіб/га.

2. Зона громадської забудови.

До установ громадської забудови, що розміщуються у межах сельбищної території, в РГР відносяться навчальні заклади та об'єкти культурно-побутового призначення.

Площа об'єктів культурно-побутового призначення епізодичного обслуговування визначається за формулою:

$$S_{\text{КПО}} = H \cdot S_{\text{КПО}}^{\text{нум}}, \text{ де}$$

H - кількість населення на перспективу, осіб;

$S_{\text{КПО}}^{\text{нум}}$ - питомий показник потреби в території, прийнятий 15–16 м²/особу.

Площа навчальних закладів визначається за наступними нормами:

- вищі навчальні заклади – 3...7 га на 1 тис. студентів залежно від профілю;
- професійно-технічні та середні спеціальні навчальні заклади – 30...75 м² на одного учня.

3. Території зелених насаджень загального користування

До озелених територій загального користування населених пунктів відносяться багатофункціональні та спеціалізовані парки, сади, сквери, бульвари, міські лісопарки, озеленені ділянки набережних та пляжів, ботанічні сади та зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва та інші природні і штучно створені ландшафтні об'єкти [3, п.8.2.1]. Основні структурні елементи озелених територій різного призначення та питому вагу зелених насаджень в межах площі їх території

слід визначати за таблицею 8.2 [3, п.8.2.2]. Площу зелених насаджень загального користування визначають за нормою 7-11 м²/ особу відповідно до вимог [3, п.8.1.3].

До виробничих відносяться території підприємств, об'єктів комунальної зони, об'єктів транспортної інфраструктури, складської забудови, інноваційного розвитку (технопарки, індустріальні парки) в складі промислових зон, промислових районів, груп підприємств або підприємств, що розташовані окремо [3, п.7] (рис.2).

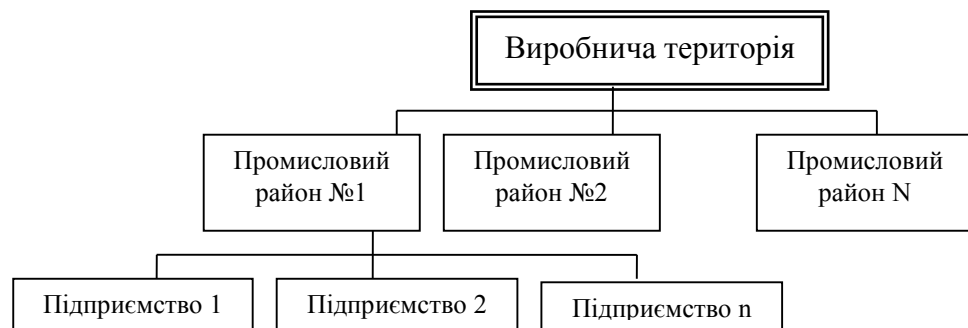

Рис.2. Планувальна структура виробничої території міста

Розрахунок попереднього балансу виробничої території ведеться наступним чином:

1. Зона промислових підприємств складається з промислових районів, територія яких розподіляється за домінуючим видом діяльності (рис.2).

2. Комунальна зона призначена для розміщення підприємств, які забезпечують обслуговування об'єктів та систем соціальної, транспортної, інженерної інфраструктури, а також житлово-комунального господарства і надають послуги мешканцям населеного пункту [3, п.7.4.1].

В межах комунальної зони допускається розміщення:

а) підприємств транспорту (трамвайних та тролейбусних депо, автобусних та таксомоторних парків, депо метрополітену, гаражів, станцій

технічного обслуговування автомашин, автозаправних станцій);

б) підприємств побутового обслуговування (фабрик-пралень, хімічного очищення одягу, ремонту побутової техніки, одягу, меблів);

в) підприємств житлово-комунального господарства;

г) об'єктів та мереж інженерно-технічного забезпечення (інженерних мереж, систем або комунікацій, які безпосередньо використовуються в процесі тепло-, газо-, електро-, водопостачання та водовідведення);

д) підприємств поводження з побутовими відходами;

е) територій місць поховання;

ж) пожежних частин.

Площу території для споруд водопостачання та каналізаційних очисних споруд слід приймати відповідно до таблиці 11.1 [3, с.85].

Продуктивність міських систем водопостачання і каналізації визначається за формулою:

$$P_{ст} = \frac{H \cdot N_{вспож}}{1000 * 1000},$$

де $P_{ст}$ - продуктивність системи водопостачання і каналізації, м³/ тис. осіб.

H - кількість населення на перспективу, осіб;

$N_{вспож}$ - середньодобова норма господарсько-питного водоспоживання, л/добу на 1 мешканця.

Енергопостачання населених пунктів слід передбачати від мережі районної енергетичної системи з залученням альтернативних джерел електричної енергії, геліо-, геотермальних, вітрових установок тощо відповідно до ДСТУ 8635:2016 [3, п. 11.3.1]. Площа земельних ділянок споруд електропостачання та теплопостачання (ТЕЦ) приймається по усередненим показникам - 1га.

Площу земельних ділянок газонаповнювальних станцій (ГНС) залежно від їхньої продуктивності слід приймати за проектом, але не більше ніж передбачена в санітарних нормах - 0,5 га.

Площа територій місць поховань розраховується за формулою

$$S_{\text{Клад}} = H \cdot S_{\text{Клад}}^{\text{num}},$$

де H - кількість населення на перспективу, осіб;

$S_{\text{Клад}}^{\text{num}}$ - питомий показник потреби в території, що приймається згідно з додатком Е 4 [3, с. 157], га/тис. осіб.

Розміри земельних ділянок *підприємств і споруд з транспортування, знешкодження й переробки побутових відходів* слід визначати за таблицею 11.3 [3, с. 86]. Норми утворення твердих побутових відходів слід приймати 300-350 кг/рік (1,8-2,5 м³) на 1 мешканця в середньому по населеному пункту з урахуванням організацій та установ, маятникової міграції [3, таб. 11.2, с. 86].

3. Зони *зовнішнього транспорту* забезпечують зовнішні зв'язки населеного пункту [3, п. 3.21]. Для організації пасажирських і вантажних перевезень між населеними пунктами, а також обслуговування рухомого складу у межах населених пунктів та прилеглих до них територій слід передбачати комунікації та споруди зовнішнього транспорту. Комунікації та споруди зовнішнього транспорту, в тому числі сортувальні та вантажні залізничні станції, транспортно-складські комплекси, транзитні автомобільні дороги необхідно розміщувати за межами населених пунктів. Розміщення місць відстою великовантажного автомобільного транспорту слід передбачати в периферійній зоні міста та на підходах до них з розрахунку 120м² площі на одиницю транспорту [3, п. 10.1.2]. В місті необхідно передбачити території для споруд зовнішнього залізничного та автомобільного транспорту.

Залізничний вузол включає в себе наступні станції:

- пасажирська - призначена для обслуговування пасажирів; її площа - 20 га;
- пасажирсько-технічна - призначена для обслуговування пасажирських потягів; її площа -15 га;
- товарна (вантажна) - для обслуговування вантажів; її площа -12 га;

- сортувальна – для обслуговування залізничного вантажного транспорту, формування вантажних потягів; її площа -120 га.

До споруд зовнішнього автомобільного транспорту відносяться автовокзали, автозаправні комплекси (АЗС) та станції технічного обслуговування (СТО):

- автовокзал– 0,5 га;
- суміщені комплекси автозаправних та станцій технічного обслуговування– по 0,3 га кожний.

4. *Територія внутрішнього міського транспорту* містить об'єкти, що призначені для обслуговування поїздок населення. При планування територій населених пунктів слід передбачати формування єдиної системи транспортних комунікацій та споруд усіх видів внутрішнього транспорту, здатних забезпечувати функціональну цілісність й соціально-економічні зв'язки з усіма основними функціональними зонами населеного пункту між собою та спорудами зовнішнього транспорту [3, п.10.3.1]. До об'єктів внутрішнього транспорту в курсовому проєкті відносяться:

- гаражі - місця постійного збереження автотранспорту;
- автотранспортне підприємство (АТП) загальноміського пасажирського транспорту - автобусний парк.

Кількість автомобілів на 1000 осіб в населеному пункті визначається як сума показників існуючого рівня автомобілізації та додаткового щорічного середнього статистичного приросту легкових автомобілів, включаючи 4-5 таксі, 2-3 прокатних і 3-4 відомчих автомобілів та 25-40 вантажних автомобілів залежно від складу парку [3, п. 10.3.3]. При цьому зберігається умова 100% утримання індивідуальних автомобілів в гаражах. Можливо використання кілька типів гаражів [4]: одноповерхові та багатоповерхові наземні, підземні, наземно-підземні. Площа гаражів приймається згідно з нормативними показниками [5, с.4, табл.1].

Гаражі для вантажного автотранспорту, таксі, відомчих та прокатних автомобілів розраховуються із умови 100% утримання в одноповерхових гаражах. Приймаємо площу гаража для вантажних автомобілів із розрахунку 100 м² на 1 автомобіль [10, с.216]

Необхідну площу земельних ділянок для влаштування гаражів і відкритих автостоянок слід приймати згідно з вимогами ДБН В.2.3-15 [5, с.3, табл.1]. Для середнього міста слід проєктувати АТП на 100 одиниць рухомого складу площею 1,5 га [10, с.308].

5. Зона транспортно-складської забудови

Розрахункова кількість машино-місць на автостоянках для тимчасового зберігання автомобілів у промисловій, комунальній і складській зонах треба визначати залежно від кількості зайнятих на них працівників, а також відвідувачів, відповідно до таблиці 10.8 [3, с.79]. Розміри земельних ділянок для зберігання й технічного обслуговування транспортних засобів слід визначати згідно з Додатком Ж 2 [3, с.162-163].

Ландшафтно-рекреаційні території являють собою мережу ділянок озеленення та інших відкритих просторів різного призначення, розташованих як на територіях населених пунктів та приміських зон, так і на міжселенних територіях, в тому числі ландшафтних комплексів, рекреаційних зон, курортів та оздоровчих місцевостей, об'єктів культурної спадщини та туристичних зон, територій природно-заповідного й водного фондів, водозахисних, полезахисних, транспортно-розподільних озелених та інших об'єктів зеленого господарства [3, п.8.1.1]. При формуванні мережі ландшафтно-рекреаційних територій населених пунктів слід виділяти:

- території загального користування (ділянки садово-паркового будівництва – парки, сади, сквери, бульвари; лісопарки; частково об'єкти природно-заповідного фонду);

- території обмеженого користування (ділянки житлової забудови, об'єктів громадського обслуговування, культурної спадщини, виробництва);

- території спеціального призначення (охоронювані природні території, озеленення санітарно-захисних та охоронних зон, вздовж пішохідно-транспортних мереж, коридорів, сільськогосподарських та інших територій) згідно з додатком Д [3, п.8.1.2].

Потреби в ландшафтно-рекреаційних територіях слід визначати за показниками нормативного забезпечення цими територіями постійних мешканців населених пунктів згідно з таблицею 8.1 [3, с. 44], з урахуванням фізико-географічного районування території України згідно з додатком А[3].

Всі розрахунки складають баланс території та заносяться в зведену таблицю. Заповнюють таблицю Техніко-економічних показників.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

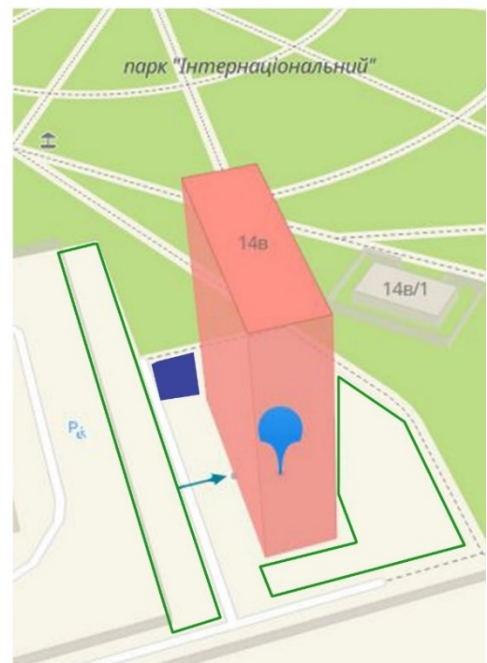
1. Про основи містобудування: закон України: за станом на 16.11.1992 № 2780-XII. – Київ, 1992р.
2. Про регулювання містобудівної діяльності: закон України: за станом на 17.02.2011 № 3038-VI. 2012 р.
3. Про благоустрій населених пунктів: закон України: за станом на 01.01.2006 № 2807-IV, ред. від 16.10.2020. – Київ, 2020.
4. Планування і забудова територій: ДБН Б.2.2-12-2019.– [чинні від 2019-10-01].-Київ.: Мінрегіон України 2019.-177с.
5. Склад і зміст генерального плану населеного пункту: ДБН Б.1.1-15:2012. –[чинні від 2012-11-01].-К.:МінрегіонУкраїни,2012.–33 с.
6. Споруди транспорту. Автостоянки та гаражі для легкових автомобілів: ДБН В.2.3-15:2007– [чинні від.2007-08-01, зміна № 1 – чинна від 2018-10-01, зміна № 2 – чинні від 2019-07-01].-К.: Мінбуд. України, 2007. – 36 с.
7. Склад та зміст детального плану території: ДБН Б.1.1-14:2012. –[Чинні від 2012-10-01]. Київ: Мінрегіон України, 2012, 22с.
8. Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожеж. Будівельна кліматологія. ДСТУ НБВ.1.1-27:2010 - [чинні від 2011-11-01].-Київ, Мінрегіонбуд України , 2011, 123с.
9. Вулиці та дороги населених пунктів: ДБН В 2.3-5:2018. – [Чинні від 2018-09-01]. – Київ: Мінрегіон України, 2018, 55 с.
10. Проектування схеми генплану міста: методичні рекомендації до виконання практичних робіт та курсового проекту / М.М. Дьомін та ін.– Київ: КНУБА, 2023. – 52 с.
11. Панченко Т.Ф. Містобудування: довідник проектувальника. Вид. 2 доповнене. /За ред. Т.Ф.Панченко // К.: Укрархбудінформ, 2006.-186 с.
12. Сингаївська О.І. Основи містобудівної графіки. – Ч. 1. Графічне оформлення містобудівних проектів: методичні рекомендації до виконання курсових і дипломних робіт. – К.: КНУБА, 2000. – 20 с.
13. Сингаївська О.І. Основи містобудівної графіки. Ч. 2. Правила застосування текстової інформації при оформленні графічних матеріалів у містобудівному проектуванні: методичні рекомендації до виконання курсових і дипломних робіт. – К.: КНУБА, 2000. – 40 с.

14. Биваліна М.В. Планування території житлової забудови. Функціонально-планувальна організація мікрорайону. Методичні рекомендації для першого (бакалаврського) рівня освіти/ Дьомін М.М., Сингаївська О.І., Золотар Л.В., Міщенко О.Д., К.:КНУБА, 2023.-44 с.
15. Чемакіна О.В., Агеєва Г.М., Бжезовська Н.В. Теорія містобудування: практикум. Київ: НАУ, 2018. 36 с.
16. Міщенко О.Д. Робочий зошит до виконання розрахунково-графічної роботи з дисципліни «Просторове планування та забудова міст» для спеціальності 281 " Публічне управління та адміністрування ". –К.: КНУБА, 2021. – 10 с.

Приклад виконання завдання №1

	Одиниця виміру	Норма згідно з ДБН, м ² /особу	Формула розрахунку	Розрахунковий показник	Чи відповідають існуючі показники нормативним вимогам
Кількість мешканців	чоловік		$96 \times 2,6$	250	-
Житлова забезпеченість (Середній показник по м.Київ - 22 м ²)	м ² /особу		$3403,9/250$	13,6	Так
			$5931/250$	23,7	
Прибудинкова ділянка в т.ч. (п.п.6.1.26-28)	м ²	12,0	$12,0 \times 250$	3000	Так
Дитячий майданчик	м ²	0,7/1,75	$0,7 \times 250 / 1,75 \times 96$	175/168	Так
Спортивний майданчик	м ²	0,2/0,5	$0,2 \times 250 / 0,5 \times 96$	50/48	Ні
Майданчик для відпочинку	м ²	0,2/0,5	$0,2 \times 250 / 0,5 \times 96$	50/48	Ні
Господарський майданчик	м ²	0,07/0,18	$0,07 \times 250 / 0,18 \times 96$	17,5/17,3	Ні
Стоянка для автотранспорту	м ²	0,8 (0,15 на 1 квартал)	$0,8 \times 250 / 96 \times 0,15 \times 25$	200/360	Ні
Стоянка для велосипедів	м ²	0,1/0,25	$0,1 \times 250 / 0,25 \times 96$	25/24	Ні
Зелені насадження	м ²	6	6×250	1500	Так

Приклад графічного оформлення виконаної розрахунково-графічної роботи

- Ділянка дослідження
- Зелені насадження
- Господарський майданчик

Навчально-методичне видання

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ МІСТА

Методичні рекомендації
до виконання розрахунково-графічної роботи
з дисципліни «Просторове планування міст»
для студентів спеціальності
052 «Політичний менеджмент»

Укладачі: **Дьомін** Микола Мефодійович,
Шилова Тетяна Олександрівна,
Тригуб Руслана Миколаївна та ін.

Комп'ютерне верстання *А.П. Селівестрової*

Ум. друк. арк. 1,39. Обл.-вид. арк. 1,5
Електронний документ. Вид № 77/V-25

Виконавець і виготовлювач

Київський національний університет будівництва і архітектури
Проспект Повітряних Сил, 31, Київ, Україна, 03680

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002 р.